

Toelichting bij raadsbesluit Startnotitie actualisatie WTPO 2023-2027

Raadsvergadering 31 mei 2022

Op 17 mei tijdens de voorbereidende raad zijn een aantal vragen gesteld of toelichtingen gevraagd op de Startnotitie actualisatie WTPO 2023-2027 (22.15). De vragen worden hieronder beantwoord.

Wat is de basis van het WTPO? (Groenlinks)

De gemeente is verantwoordelijk voor de totale kwaliteit van de openbare ruimte. Naast de technische instandhouding op vastgesteld beeldkwaliteit, betreft het ook de volksgezondheid, verkeers- en sociale veiligheid, esthetische en ecologische waarde en functionaliteit. Daarnaast krijgt de toepassing van klimaatadaptieve maatregelen een steeds belangrijker rol door de klimaatverandering.

De doelen van riolering is het zorgen voor schoon water, droge voeten, goede leefomgeving en het voeren van effectief beheer. Om deze doelen te bereiken heeft de gemeente watertaken:

- Zorgen voor inzameling en transport stedelijk afvalwater;
- Zorgen voor een doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater (voor zover niet door particulier);
- Zorgen dat (voor zover mogelijk) het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert.

In het WTPO staat in hoofdlijnen welke beleidskeuzes binnen zuiveringskring Olburgen worden gemaakt voor de zorg voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwatermaatregelen.

Hierin wordt vastgelegd wat de taakverdeling is tussen gemeenten en particulieren betreffende hemel- en grondwater. In het WTPO worden de volgende aspecten daaromtrent beantwoord:

- Visie: wat willen we bereiken (ambitie)? – bouwsteen visie
- Strategie: waar staan we nu en welke aanpak (op hoofdlijnen) kiezen we de komende jaren (planning)?
- Focus op het voldoen aan normen en maatregelen: wanneer voeren we welke maatregelen uit en wat is daarvoor (middelen) nodig? – bouwsteen programma en kostendekking.

Toelichting: programma en kostendekkingsplan zijn gemeente specifiek. Visie en plan wordt in gezamenlijkheid opgesteld, al dan niet op onderdelen gemeente specifiek.

Hierbij is het WTPO:

- een uitvoeringsprogramma;
- een document voor besluitvorming over het water-, riolerings- en zuiveringsbeleid en lokale ambities;
- de onderbouwing voor de rioolheffing;
- kader voor de uitvoering van het riolerings- en waterbeheer in de planperiode;
- informatiebron voor inwoners en bedrijven, waarin is vastgelegd wat de gemeente doet en waarvoor inwoners en bedrijven zelf moeten zorgen;
- informatiebron voor projectontwikkelaars over lokale eisen zoals hemelwaterberging;
- een wettelijke verplichting tot aan de invoering van de Omgevingswet;
- na de invoering van de omgevingswet niet verplicht, echter kan de gemeente wel een (onverplicht) rioleringsprogramma vaststellen. In de startnotitie is dit in hoofdstuk 3 (blz. 6) toegelicht. Het WTPO is een belangrijke onderbouwing voor de rioolheffing.

Diverse vragen VVD:

Doel van de startnotitie

Het doel van de startnotitie is om de raad mee te nemen in de aanpak en keuzes (op hoofdlijnen) van de actualisatie (startnotitie blz 5) en vanuit de raad een richting mee te krijgen voor de verdere uitwerking.

Over het WTPO

Het vigerende watertakenplan (WTPO) is mede opgesteld om te voldoen aan wettelijke planverplichtingen. Het is vastgesteld beleid en mede bepalend voor het water-, riolerings- en zuiveringsbeheer in de komende jaren. Indirect heeft het plan gevolgen voor de inwoners en bedrijven in Bronckhorst, Doesburg en Rheden. Actualisatie is benodigd wegens het aflopen van de huidige planperiode en de gekoppelde kosten (startnotitie blz. 3).

Gezamenlijk plan

De rioleringen van Bronckhorst, Doesburg en Rheden brengen het afvalwater naar de afvalwaterzuivering Olburgen van Waterschap Rijn en IJssel. De rioolstelsels en rwzi vormen samen één afvalwatersysteem. De drie gemeenten en het waterschap werken samen om hun inspanningen op elkaar af te stemmen, van elkaar te leren en mogelijk gezamenlijke projecten te ondernemen. Zodoende kunnen zij effectiever en efficiënter werken.

Gemeenten en waterschap stellen een gezamenlijke visie op en werken dit uit in dit plan voor de riolering en zuivering: het *Watertakenplan Olburgen*. Dit plan, afgekort als WTPO, beschrijft het beleid en de planning voor de periode 2023 t/m 2027. Het WTPO bevat bouwstenen voor de nieuwe planvormen, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan met rioleringsprogramma. De uitwerking van de 4 onderdelen worden in december 2022 ter vaststelling aan de raad aangeboden (startnotitie 3.2 blz 6, raadsvoorstel punt 2 en 5).

Hiermee hebben Bronckhorst, Doesburg, Rheden en Waterschap Rijn en IJssel samen één beleidsplan voor het afvalwatersysteem. Op onderdelen is het beleid specifiek voor een van de gemeenten of het waterschap. In de startnotitie is dit weergegeven in de afbeelding op blz. 5 en het raadsvoorstel punt 2.

In het vigerende WTPO is specifiek beleid voor een gemeente met een kleur in de tekst zichtbaar gemaakt. Op welke wijze dit in de actualisatie wordt weergegeven dient nader te worden bepaald.

Op basis waarvan worden beleidskeuzes welke impact hebben op de gemeente en haar inwoners niet in de gemeenteraad genomen maar in een samenwerkingsverband (geen basis binnen WGR?) en hoe wordt op dit belangrijke onderwerp voor de inwoners de democratische legitimiteit geborgd?

De beleidskeuzes in onderstaande tabel zijn gemeente specifiek geformuleerd en zijn niet collectief vanuit de samenwerking bepaald.

De beleidskeuzes zijn gebaseerd op;

- een evaluatie van de afgelopen jaren betreffende de afschrijvingstermijn
- klimaatverandering betreffende opgavegericht werken en zorgplicht met weersinvloeden.

Wat zijn de beleidswijzigingen in de actualisatie WTPO ten aanzien van het vigerende WTPO?

In de startnotitie zijn de volgende beleidswijzigingen opgenomen (startnotitie 6, blz 10 en 11):

Huidig WTPO	Nieuw WTPO
Budget gestuurd	Opgave gestuurd <i>Toelichting: Klimaatadaptatie is sterk verweven met de watertaken. De thema's wateroverlast en droogte zijn sterk watergerelateerd. Daarnaast zijn adaptatiemaatregelen vaak onderdeel van water- en rioleringsprojecten. En soms zijn maatregelen alleen haalbaar met de financiële component uit de rioolheffing. Daarom wordt het thema klimaatadaptatie meegenomen in het WTPO (startnotitie blz 3, 4 en 5).</i>
Basis zorgplicht	Zorgplicht uitbreiden met weersinvloeden (extremen klimaatverandering) <i>Toelichting: Om de leefomgeving klimaatbestendig en waterrobuust in 2050 ingericht te hebben (DPRA) dienen klimaatadaptatieve maatregelen te worden genomen. Welke maatregelen waar worden genomen betreft maatwerk. In het 'programma water en riolering' wordt o.a. inzichtelijk gemaakt welke water-op-sstraat locaties in de planperiode worden opgepakt. Hierbij fungeert de stresstestkaart 'wateroverlast'/SSW als onderlegger (startnotitie 3.4, blz 7).</i> <i>Wanneer geen (aanvullende) maatregelen ten aanzien van wateroverlast in de leefomgeving worden genomen, is met</i>

	<i>de klimaatverandering (weersextremen; vaker en heviger) de kans groter op bijvoorbeeld overbelasting van de riolering, vaker overstorten. Wanneer bijvoorbeeld niet wordt afgekoppeld, gaat meer afvalwater en hemelwater naar de RWZI wat kan leiden tot hogere kosten voor inwoners.</i>
Ambitie 20% minder verharding in projecten	Eis 10% minder verharding in projecten, waarbij gestreefd wordt de ambitie van 20% minder verharding te behalen. <i>Toelichting: We ambiëren de, in het kader van klimaatadaptatie, bij onderhoud en herinrichting van de openbare ruimte de hoeveelheid verharding met 20% te reduceren. We zien echter dat 20% terugbrengen van verharding zonder dat dit ten koste gaat van de functie, moeilijk haalbaar blijkt. (Bron: Programmabegroting 2022, blz. 42)</i> <i>Derhalve wordt een harde randvoorwaarden van -10% in projecten gehanteerd, waarbij gestreefd wordt om de ambitie van -20% te behalen.</i>
Afschrijving 80 jaar	Afschrijving 60 jaar <i>Toelichting: De financiële consequenties worden inzichtelijk gemaakt in het kostendekkingsplan. Hierover is op dit moment geen uitspraak te doen (startnotitie 3.5, blz 7).</i>

Op dit moment vindt de inhoudelijk uitwerking plaats van het WTPO Olburgen. De genoemde beleidswijzigingen worden hierin meegenomen. Wanneer gedurende het traject aanvullende beleidswijzigingen aan de orde komen, dan worden deze in het concept WTPO voorgelegd aan de Raad.

De beleidswijzigingen hebben invloed op de tariefstelling van de rioolheffing. Deze worden uitgewerkt in het kostendekkingsplan. Uitgangspunt voor Rheden is 100% dekking.

Wat zijn de consequenties voor de gemeente Rheden als beleidsaspecten worden vastgesteld door een ander orgaan (juridische status) ?

Het watertakenplan (WTPO) is opgesteld om te voldoen aan wettelijke planverplichtingen. Dit is verplicht tot aan de invoering van de omgevingswet (startnotitie 3.1, blz. 6).

Zolang de Wm-planverplichting bestaat moet de gemeenteraad het gemeentelijk rioleringsplan vaststellen.

Als de planverplichting nog geldt per 1 januari 2023, dan moet een document worden gemaakt dat door de Raad kan worden vastgesteld.

Wat is de impact van deze beleidsaspecten op de andere beleidsterreinen binnen de gemeente Rheden (flankerend beleid).

Binnen (integrale) projecten in de buitenruimte -waarin verschillende disciplines vertegenwoordigd zijn- worden klimaatadaptatieve maatregelen toegepast (werk-met-werk en meekoppelkansen), Afhankelijk van de aanwezige functies en locatie (beschikbare fysieke ruimte) worden keuzes gemaakt (maatwerk) wat toegepast wordt in relatie tot de water en klimaatadaptatie-opgave..

Er is geen eenduidige beantwoording wat de impact betreft op andere beleidsterreinen.

Bij minder verharding en meer groen betreft het een aanpassing in areaal. Realiseren van een wadi/greppel/robuust groen vraagt mogelijk een andere invulling van de buitenruimte in relatie tot het gebruik.

"Focus op het voldoen aan normen en maatregelen: wanneer voeren we welke maatregelen uit en wat is daarvoor (middelen) nodig? – bouwsteen programma en kostendekking."

Welke normen en maatregelen bedoelen we specifiek en waar worden deze vermeld?

In het vigerende WTPO zijn normen (doelmatigheid) en maatregelen benoemd, zoals op blz. 71, streefwaardentabel wateroverlast (definiëring hinder-overlast- (ernstige) schade).

De streefwaardentabel heeft Rheden geactualiseerd in relatie tot het SSW (startnotitie 3.4, blz 7) en wordt als zodanig in de actualisatie opgenomen. Het SSW is de technische onderlegger van het

gemeente specifieke WTPO onderdeel programma en omvat de techniek en het functioneren van het rioolsysteem en een omschrijving van maatregelen (startnotitie blz 12).

Gevraagd wordt of een evaluatie van het vigerende WTPO heeft plaatsgevonden.

In maart 2021 heeft een terugkoppeling van het vigerende WTPO plaatsgevonden.

ID	2181
Datum besluit	6/1/2021
Type stuk	Besluitstukken college
Onderwerp	Stand van zaken Watertakenplan Olburgen 2018-2022
Bijlage(s)	B en W-voorstel Stand van zaken Watertakenplan Olburgen 2018-2022.pdf Terugkoppeling stand van zaken Watertakenplan Olburgen 2018-2022.pdf Notitie terugkoppeling stand van zaken Watertakenplan Olburgen 2018-2022.pdf

Bron: [iBabsOnline Overzicht details - Gemeente Rheden](#)

Wordt het onderwerp 'lozingen en toezicht' meegenomen in de actualisatie WTPO? (CU)

Ja, in de bouwsteen 'plan' (dit betreffen regels) wordt het onderwerp 'lozingen en toezicht' meegenomen, in relatie tot het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL)¹ en de Bruidsschat (artikel 22, divers).

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden de regels die opgenomen staan in de Bruidsschat van rechtswege onderdeel van het gemeentelijk omgevingsplan (lozingen bodem en riolering en aansluiten riolering) en de Waterschapsverordening (lozingen oppervlaktewater). De uitdaging voor gemeenten en het waterschap is om de regels de komende jaren bewust a) ongewijzigd te behouden, b) aan te passen of c) te schrappen.

¹ In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) stelt het Rijk algemene regels bij activiteiten in de fysieke leefomgeving. In het Bal staat ook of voor die activiteiten een melding of omgevingsvergunning nodig is. Daarnaast regelt het Bal wie het bevoegd gezag is. Het Bal geldt voor alle partijen die actief zijn in de fysieke leefomgeving – burgers, bedrijven en overheid.

Hittekaart gemeente Rheden (Groenlinks)

Een printscreen van de hittekaart is toegevoegd in bijlage 1. De hittekaart is digitaal raadpleegbaar: [Hittekaart Gemeente Rheden](#)

Gevraagd wordt om in de actualisatie van het WTPO aandacht te besteden aan de risico's en meekoppelkansen te benoemen (D66).

In het Kernteam Olburgen worden de risico's en meekoppelkansen onder de aandacht gebracht. In de verdere uitwerking van het WTPO zal hier specifiek aandacht aan worden gegeven.

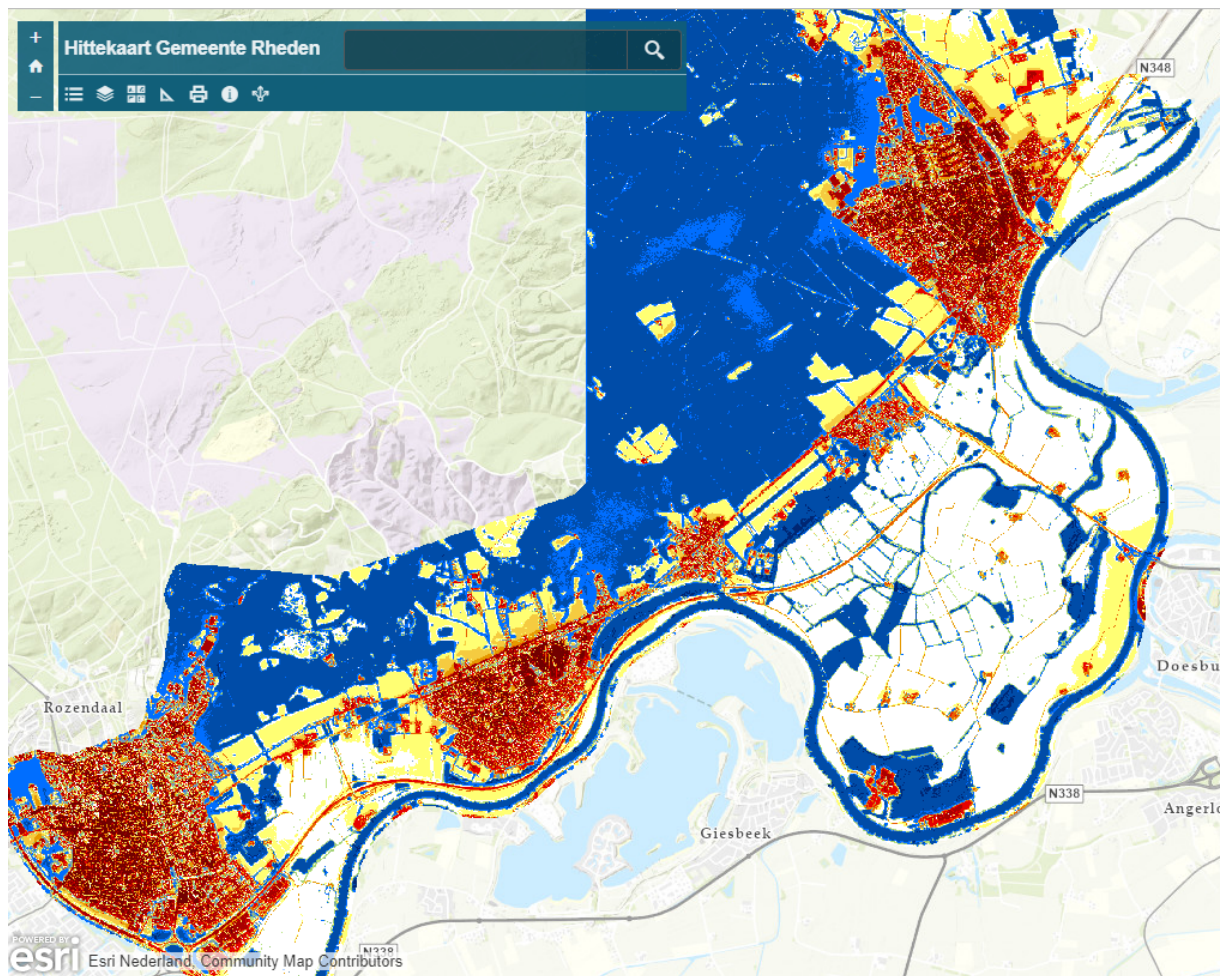
Er zijn waterproblemen bij de Laakweg, Rheden. Kan worden aangegeven wat hier aan de hand is? (GPRB)

Bij de gemeente zijn de laatste jaren geen constatering of meldingen van wateroverlast op de Laakweg bekend. Een aantal jaar geleden zijn maatregelen getroffen in de vorm van enkele verlagingen in het voetpad aan de zuidzijde van de weg waardoor bij hevige regenbuien het water via een soort geulen rechtstreeks naar De Laak afstroomt.

Af en toe water op de weg is niet altijd 'overlast'. Spoorvorming in de Laakweg -vanwege het zware industrieverkeer- veroorzaakt bij regen stromen met water op de weg. Dat is echter van korte duur en wordt niet beschouwd als overlast.

De aangebrachte verticale infiltratiebuizen elders in Rheden hebben weinig te maken met de Laakweg.

Bijlage 1 Hittekaart

[Hittekaart Gemeente Rheden](#)